

Kolokwium nr 1: poniedziałek 17.10.2016, godz. 12:15-13:00, materiał zad. 1–29.

1. Indukcja matematyczna. Dwumian Newtona.

Poziom standardowy (z myślą o ocenie co najwyżej dobrej)

Zadania do omówienia na ćwiczeniach 10,12.10.2016 (grupy 2–5).

Zadania należy spróbować rozwiązać przed ćwiczeniami.

1. Wskazać taką liczbę C , że dla dowolnej liczby całkowitych nieujemnych n i k , gdzie $n \geq k+2$, prawdziwa jest równość

$$\binom{n}{k} + C \cdot \binom{n}{k+1} + \binom{n}{k+2} = \binom{n+2}{k+2}.$$

2. Uporządkować rosnąco następujące liczby:

$$\binom{100}{7}, \binom{100}{27}, \binom{100}{47}, \binom{100}{57}, \binom{100}{77}, \binom{100}{97}.$$

3. Dowieść, że dla każdej liczby naturalnej n zachodzi równość

$$1 + 2 \cdot 3 + 3 \cdot 3^2 + 4 \cdot 3^3 + 5 \cdot 3^4 + \dots + n \cdot 3^{n-1} = \frac{2n-1}{4} \cdot 3^n + \frac{1}{4}.$$

4. Dowieść, że dla każdej liczby naturalnej $n \geq 2$ zachodzi równość

$$\frac{1}{2} + \frac{1}{6} + \frac{1}{12} + \dots + \frac{1}{(n-1) \cdot n} = 1 - \frac{1}{n}.$$

Oznaczenia:

$$\sum_{i=m}^n a_i = a_m + a_{m+1} + a_{m+2} + a_{m+3} + \dots + a_{n-1} + a_n$$

$$\prod_{i=m}^n a_i = a_m \cdot a_{m+1} \cdot a_{m+2} \cdot a_{m+3} \cdot \dots \cdot a_{n-1} \cdot a_n$$

Obliczyć wartości wyrażeń:

$$5. \sum_{i=3}^5 i^2 \quad 6. \sum_{i=-99}^{100} i^3 \quad 7. \sum_{i=-10}^{10} 7 \quad 8. \prod_{i=1}^5 i \quad 9. \prod_{i=-2015}^{2015} i^{2015}$$

10. Czy równość $2 \cdot \binom{n}{k} = \binom{n}{k+1}$ jest prawdziwa dla

a) $n=8, k=2$ b) $n=10, k=3$ c) $n=15, k=4$ d) $n=17, k=5$

11. Czy prawdziwa jest równość

a) $\prod_{n=2}^{15} n = 15!$ b) $\prod_{n=5}^{24} n = 23!$ c) $\prod_{n=-1}^{37} n = -37!$ d) $\sum_{n=-28}^{29} n = 29$

12. Dowieść, że dla dowolnych liczb całkowitych nieujemnych a, b, c zachodzi równość

$$\binom{a+b+c}{a} \binom{b+c}{b} = \binom{a+b+c}{b} \binom{a+c}{a}.$$

13. Dowieść, że dla każdej liczby naturalnej $n \geq 2$ zachodzi równość

$$\frac{1}{6} + \frac{1}{24} + \frac{1}{60} + \dots + \frac{1}{(n-1) \cdot n \cdot (n+1)} = \frac{1}{4} - \frac{1}{2n(n+1)}.$$

14. Dowieść, że dla dowolnej liczby naturalnej $n \geq 2$ zachodzi równość

$$\frac{1}{3} + \frac{1}{8} + \frac{1}{15} + \frac{1}{24} + \dots + \frac{1}{n^2 - 1} = \frac{(n-1)(3n+2)}{4n(n+1)}.$$

15. Dowieść, że dla każdego $n \geq 2$ zachodzi równość

$$\binom{2}{2} \cdot \binom{3}{2} \cdot \binom{4}{2} \cdot \dots \cdot \binom{n}{2} = \frac{n \cdot [(n-1)!]^2}{2^{n-1}}.$$

16. Dowieść, że dla każdej liczby naturalnej n zachodzi równość

$$(2^{2^0} + 1) \cdot (2^{2^1} + 1) \cdot (2^{2^2} + 1) \cdot (2^{2^3} + 1) \cdot (2^{2^4} + 1) \cdot \dots \cdot (2^{2^n} + 1) = 2^{2^{n+1}} - 1.$$

UWAGA: Potęgowanie wykonujemy "od góry": $a^{b^c} = a^{(b^c)}$.

17. Dowieść, że dla każdej liczby naturalnej n zachodzi równość

$$1^3 + 2^3 + 3^3 + \dots + n^3 = (1 + 2 + 3 + \dots + n)^2.$$

18. Dowieść, że dla każdej liczby naturalnej $n \geq 2$ zachodzi nierówność $\binom{2n}{n} < 4^n$.

Wskazówka: $(1+1)^{2n}$

19. Dowieść, że dla każdej liczby naturalnej $n \geq 2$ zachodzi nierówność $\binom{2n}{n} < 2^{2n-1}$.

20. Dowieść, że dla każdego $n \geq 2$ zachodzi równość

$$\binom{2}{2} + \binom{3}{2} + \binom{4}{2} + \dots + \binom{n}{2} = \binom{n+1}{3}.$$

21. Liczby a_n, b_n są określone wzorami $a_1 = b_1 = 1$, $a_{n+1} = a_n + b_n$, $b_{n+1} = a_{n+1} + a_n$. Dowieść, że dla dowolnej liczby naturalnej n zachodzi równość $b_n^2 - 2a_n^2 = (-1)^n$.

22. Dowieść, że dla dowolnej liczby naturalnej n zachodzi nierówność

$$16^n \cdot \binom{4n}{2n} < 27^n \cdot \binom{4n}{n}.$$

OSZUSTWO 23. Dowieść, że dla dowolnej liczby naturalnej n zachodzi nierówność

$$30n < 2^n + 110. \quad (*)$$

Rozwiązanie:

Przeprowadzimy dowód indukcyjny.

1° Dla $n = 1$ sprawdzamy bezpośrednio $30 < 2 + 110 = 112$.

2° Załóżmy, że $30n < 2^n + 110$. Udowodnimy nierówność

$30(n+1) < 2^{n+1} + 110$. Stosując założenie indukcyjne otrzymujemy ciąg nierówności:

$$30(n+1) = 30n + 30 < 2^n + 110 + 30 = 2^{n+1} + 110 + 30 - 2^n < 2^{n+1} + 110,$$

przy czym ostatnia nierówność zachodzi dla $n \geq 5$.

Zatem nierówność (*) została udowodniona dla $n \geq 5$.

Pozostaje sprawdzić, że

dla $n = 2$ mamy $60 < 4 + 110 = 114$,

dla $n = 3$ mamy $90 < 8 + 110 = 118$,

dla $n = 4$ mamy $120 < 16 + 110 = 126$.

Tym samym nierówność (*) jest udowodniona dla wszystkich liczb naturalnych n .

W szczególności wykazaliśmy, że dla $n = 6$ zachodzi nierówność $180 < 174$.

Gdzie tkwi błąd w powyższym rozumowaniu?

24. Dowieść, że dla każdej liczby naturalnej n zachodzi nierówność $10n < 2^n + 25$.

25. Wyznaczyć zbiór wszystkich liczb rzeczywistych x , dla których prawdziwa jest podana implikacja:

- a) $x > 0 \Rightarrow x + 1 > 2$ b) $x < 1 \Rightarrow x^2 > 0$ c) $x < 1 \Rightarrow x^2 < 0$ d) $x^5 > 32 \Rightarrow x^6 > 64$
 e) $x^6 > 64 \Rightarrow x^7 > 128$ f) $x^5 < 32 \Rightarrow x^6 < 64$ g) $x^6 < 64 \Rightarrow x^7 < 128$

26. O zdaniu¹ $T(n)$ wiadomo, że $T(7)$ jest fałszywe, $T(17)$ jest prawdziwe, a ponadto dla każdej liczby naturalnej n zachodzi implikacja $T(n) \Rightarrow T(n+1)$. Czy stąd wynika, że

- a) $T(5)$ jest fałszywe   b) $T(10)$ jest prawdziwe
 c) $T(15)$ jest fałszywe   d) $T(20)$ jest prawdziwe

27. Niech $T(n)$ oznacza zdanie: Suma cyfr liczby n jest większa od 10. Czy prawdziwa jest implikacja

- a) $T(27) \Rightarrow T(39)$ b) $T(99) \Rightarrow T(100)$ c) $T(63) \Rightarrow T(71)$ d) $T(29) \Rightarrow T(57)$

28. O zdaniu $T(n)$ wiadomo, że prawdziwe jest $T(1)$, a ponadto dla każdej liczby naturalnej n implikacja $T(2n-1) \Rightarrow T(2n)$ **jest fałszywa**. Czy stąd wynika, że

- a) $T(5)$ jest prawdziwe .....
 b) $T(6)$ jest prawdziwe .....
 c) $T(7)$ jest fałszywe .....
 d) $T(8)$ jest fałszywe .....

29. O zdaniu $T(n)$ wiadomo, że prawdziwe jest $T(1)$, a ponadto dla każdej liczby naturalnej n implikacja $T(3n-1) \Rightarrow T(3n)$ **jest fałszywa**. Czy stąd wynika, że

- a) $T(7)$ jest prawdziwe .....
 b) $T(8)$ jest prawdziwe .....
 c) $T(9)$ jest fałszywe .....
 d) $T(10)$ jest fałszywe .....

¹Zamiast słowa *zdanie* poprawniej jest użyć w tym kontekście określenia *formuła zdaniowa*, ale może to być nieco odstrasżające.